

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre . . . 2 kor.
Fél évre . . . 4 „

Egészévre . . . 8 kor.
Egyes szám ára . . . 20 fil.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrozsény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz küldendők.
Hirdetések, valamint nyilvtéri közlemények mérsékelt áron számíttatnak.

A nők.

A talált és elhagyottaknak nyilvánított gyermekek védelme érdekében életbeletett állami intézkedésekkel és a szükséges intézetek létesítésével évenként néhány ezer gyermek életét fogjuk megmenteni és megtartani az országnak. Százados mulasztást és bünt fog megszüntetni a gyermek védelem országos szervezése és joggal mondhatni hogy az ország kulturális előhaladásának, belső konszolidációjának ez lesz egyik legjelentősebb ténye az utolsó 25 év alatt. Nagyon is elérkezett az ideje tehát, hogy a pusztulásnak kitétt gyermekek megmentéséhez lássunk, mert úgy látszik, hogy Magyarország a nagy gyermekáldás hagyományával is szakított és e tekintetben is a műveltebb országok büneinek utánpótlója lett. Igen komoly és jelentős feladat terheli tehát azokat, kikre a mentés munkájának országos szervezése van bízva. Bár a vezetők egyénisége, minden garanciát megad, hogy feladatuk fontosságának tudatában mindent el fognak követni az ügy előbbre vitele érdekében tekintve annak nagyságát, sokoldalúságát és sajátos természetét; a társadalom lelkes közreműködése nélkül az csak félig volna megoldható. Ez okból a szervezés munkájánál is a művelt közönségnek, mint elengedhetetlenül közreműködő faktornak, támogatása mintegy beleillesztett a szervezetbe. A feladat természete is már magával hozza, hogy első sorban a művelt magyar nőkhazaszeretetére és jó szívére számít az állam. Tudjuk, hogy -- a mint komoly körülmények között sohasem --

ezuttal sem fog csatlakozni bennök. Az ő finom érző szívök melege, jötevő munkás kezök gyöngéd tapintata, fogja beleönteni abba a többé-kevésbé rideg állami szervezetbe, a szeretet éltető lelkét; minden jónak örök forrását és fentartóját.

Kétségkívül sokoldalú és fontos feladat jut a nőknek az elhagyott gyermekek megmentésére irányuló törekvések támogatásában is. Van azonban a gyermekvédelemnek egy igen jelentős területe, a hova az állam gyámolító keze nem ér el, de ha elérne sem tudna olyan eredményesen munkálkodni, mint egy egészséges társadalmi szervezet, a melyet arra hivatott nők vezetnének.

Ez, a *nem elhagyott gyermekek egészségének védelme*.

Szomorú valóság, hogy Magyarországon azok a gyermekek is, a kiket szüleik tartanak el s így a szabályok értelmében a menhelyek védelmére nem jogosultak, igen gyakran a szülők gondatlanságának áldozatává esnek.

Az újszülöttek célszerűtlen, rossz táplálása és hiányos ápolása több emberéletet fosztja meg az országot, mint akár a legpusztítóbb betegség. Legalább 50—60 ezer gyermek pusztul el Magyarországon a helytelen vagy hiányos táplálás miatt. Ezeket megmenteni a gyermekvédelem bizonyára legfontosabb, de egyúttal a legnehezebb feladata. Miután kétségtelen, hogy a baj főforrása az, hogy az anyák az újszülöttek helyes táplálásának módját nem ismerik s ha ismerik is elhanyagolják; ezer babonának és előítéletnek hódolnak a gyermek táplálás és ápolás körül; a segít-

ség első eszköze, természetszerűen a megfelelő nevelés. Ám vaskalapos nevelési tanok kínai fala zárja el a leányt, attól a világtól, a melyben később egész hosszú életén át nehéz viszonyok között is helyt kell állania.

Azért kérelemmel fordulunk a művelt társadalom nőihez, alakuljanak egyesületté s vegyék kezükbe a gyermekvédelem e fontos ágának szervezését. Itt van közöttünk követésre méltó jó példa. Az ág, evang. luth. nőegylet, melynek elnöke Henrich Viktorné ő nagysága, kinek vezetése alatt e szerény elvonultságban működő egyesület számos szegény családnak törülte le könyeit és igen sok ártatlan újszülöttet mentett meg a társadalomnak. Hisszük, hogy a hatóságok sőt az állam is mindenben segítségükre volnának.

Az anyakönyvi hivatal útján tudomást szerezhetnek, hol van segítségükre szükség s így az anyát meglátogatva meggyőződést szerezhetnek az anya és gyermek egészségi viszonyairól és az anyát, valamint a hozzátartozókat is kitanítanak a helyes ápolásra és táplálásra.

A szegényebb, különösen a munkás osztályhoz tartozó anyák és gyermekeik illetén felügyelete és támogatása, ugy közegészségi mint humanitárius szempontból igen nagy jelentőségű. Hogy közegészségi szempontból milyen nagy jelentősége van, alig szükséges fejtegetni. A születésnél két emberélet forog kockán: az anyáé s a gyermeké. Sok tekintetben végzetes lehet a helytelen, vagy hiányos ápolás. Mihelyt a szegény anyának — a ki gyakran kenyérkereső is — ismét vállára szá-

„PETROZSÉNY ÉS VIDÉKE” TÁRCZÁJA.

Egy újabb páringi kirándulás.

A „Siebenbürgischer Karpathenverein” XXIII. évfolyamának évkönyve számára írta: FÜRBER FERENCZ.
A „Siebenb. Karp. Verei” központi választmányának 433/904 számú engedélyével lapunk számára fordította: ROSEHNÁL ANNA.

Itt a Zsiezcvölgyben általában nagyon foglalkoznak a vadászással és igen nagy károkat is tesznek a vadban. Tűzszámszámra vadásznak rájuk, különösen télen ha nagy hónál enyhébb idő után, ha erős fagyás következtében kemény jégkéreg képződött a havon, akkor jaj a vadnak! Őz és szarvas, vaddisznó mind zsákmányul esik nekik, mert az ember alatt nem török be a jégréteg, de a szegény vad alatt igen, amelyeket még ezen kívül a hideg és éhség is elkinzott, elgyengített és gyakran menekülés közben a jég elszakadása következtében meg is sebesültek. Könyörtelenül: lepuskázzák őket és ha lehet botokkal és kapákkal ütök le; mert így hamarabb megy, s elkerülhetik az özönvíz előtti rozoga fegyvernek újratöltését és rúdását, meg a puskapórt és golyót is kímélik. Csak nemrégiben is hoztak be 11 db.-ot, 5 őzet és 6 fiatal vaddisznót. Az őzek legalább golyó által multak ki, de a disznókat kivétel nélkül agyon ütötték. Felháborító állapotok minden vadászra és minden még el nem durvult lelki emberre! És még nem e

durva parasztok a legrosszabbak, nem, mert ők nem élnek vaddal és nem is ölnék meg őket, ha anyagi hasznuk nem volna belőle. Szívtelenebbek azok, akik az orvadászoktól megveszik a vadat tekintet nélkül a törvényes tilalomidőre, teljes tudatában annak, hogy orzott vad, tehát lopott jószággal van dolguk. Amíg ez irányban változás nem áll be és míg vadaink erősebb védelemben nem részesülnek, nem számíthatunk kedvezőbb vadászati viszonyokra és én tartok tőle, hogy kedves vadaink még sokáig maradnak védtelenül.

Bár letértem kissé tulajdonképeni témánkról, kedves olvasóm meg fogja bocsátani, mert vele is bizonyára úgy van mint velem és minden őszinte bálmulójában a természetnek, hogy az erdő mindennel mi benne él és létezik, együvértartozónak, elválaszthatatlannak tűnik fel előtte és amiből semmi sem zárható ki anélkül, hogy az egésze ne legyen hátránnyal.

Még sokáig mesélt nekünk Mikulcs mindenféle lehető és lehetetlen vadászalkandokról, bebizonyítva, hogy bár teljesen hiján van minden iskolai műveltségnek e téren, a vadászművésék föllentésében teljesen otthon van. Az éj beálltával lefeküdtünk, jól beburkolózva, aztán a falon tompán és monoton egyhangúsággal áthallatszó zugásánál a pataknak, csakhamar el is aludtunk.

Másnap reggel a mint a nap első sugara az ablakrészen keresztülhatolva felkeltőtt, mosakodásunk elvégeztével a régi vízvezeték medencéjében, — amely szintén maradványa a hajdani jólétnek, — megiet alkal-

munk nyílt az előttünk fekvő Páringhegység csúcsaiban és nagyszerű megvilágításban pompázó kőomladékai, hómezői és sötét gyalogfenyőterületeiben gyönyörködni.

Reggeli után, mert szabadságunk még másnap estéig tartott, elhatároztuk ma programunk nélkül kedvünk szerint bebarangolni e gyönyörű helyet.

Először is a régi fa-usztatónak, a vadon e hajdani szép közlekedési eszközének szilárdságát akarván megvizsgálni, úgy tapasztaltuk, hogy már nem lehet benne akadálytalanul messzire haladni, mint évekkel ezelőtt. Sok helyen már elmosa a víz, úgy, hogy többször kényszerítve voltunk nagy kerülővel a sűrű bokrok közt törni utat magunknak.

Szemlélésétünk végeztével felfrissítő fürdőt vettünk a patakban erősítő légfürdővel egybekötve, azután pedig elköltöttük egyszerű ebédünket. Délután rövid alvás után elhatároztam előre menni és a Kapra előhegység rétjein ölesbe állani, azután valamelyik sztinában meghálva, másnap pedig a korán reggel utánam jövő kíséreléssel együtt indulni hazafelé. Gyorsan összeszedtem tarisznyamba a legszükségesebbeket és elindultam. Másfél órai haladás után, nagyrészt a Zsiezcpatak partján, elértem célomat, de itten éppen most voltak a parasztok a kaszással elfoglalva, természetesen minden vadat elriasztottak. Azonban visszamenni már nem akartam, tehát itt töltöttem el az éjszakát, egy kunyhó eresze alatt puha szénagyon. Kora reggel megérkezett utitársam is, egészen elragadtatva gyönyörű képeitől a hegyi pataknak,

MÜHLE VILMOS

cs. és kir. udvari szállító TEMESVÁRON.
Mag. növény-, rózsá-, fák-, stb. nagytenyészet.
(Tenyésztőterület: 62 hold = 37 hektár.)

Magvakkól és virághagymákból a legjobbat.

A legnemesebb gyümölcs-, dísz- és sorfákat.

A legszebb fenyőféléket és cserjéket.

Képlettel, Given ellátott leíró katalógusok ingyen Postaszállítványok magvakkal 5 kor. felül bérmentve.
Minden szállítványhoz Mühle tanácsadója a kertműveléshez a legjobb kertészeti kézikönyv, ingyen mellékeltek

Fillér estély.

Hazánk eme védőbástyájában, a kulturának, a társadalmi érintkezésnek és az önművelődésnek rendkívüli elősegítője: az itt meghonosított „fillér estélyek.” Szépen, kedélyesen — egyszerűen áldozni a Musák oltárán ez még csak mellék czél. Letörölni sok fájó könyvet, enyhíteni a szenvedést a befolyó fillérek-ből — ez a főczél.

E czélnek áldozott Petrozsény közönsége a f. hó 11-én este, a mikor a Wagner szálló termeiben, a midőn egy minden ízében jól sikerült: „fillér estélyt” rendezett.

Egyik munka társunk tollából vesszük e sorokat, melyek a fényesen és a legkényesebb igényeket is kielégítő estélyről beszámolnak.

Közöljük e sorokat, mert méltán megérdemlik a szíves közreműködők, hogy egy pár sorral áldozunk mi is, lerovandó a közönség nevében elismerésünket azon határt nem ismerő fáradozásért, mely által lehetővé tették, hogy Petrozsény közönsége egy oly művelzetben részesüljön, a milyenben vajmi ritkán van része.

Az est fényesebbnél-fényesebb számait, a salgótarjáni bányatársulat zenekarának: „Overture zur Felsen mühle zu Estallieres” című nyitánya vezette be. — A legapróbb nuance-okig kidolgozott és bármely zenekarnak dicsőségére való előadást, a közönség zajos elismerése kísérte.

A nyitány csak előlege volt azon utolérhetetlen mű élvezetnek, melyben a társulati zenekar Hachla R. dirigens vezetése alatt a közönséget részesítette.

Az est második pontja Szántó Mihály ur szavalata volt, Jókai „Lengyelek fehérasszonya” című költeményét szavalta remek készséggel.

Majd a társulati zenekar állott elő Hachla ur vezetéke alatt „Peer Gynt Suit” e Grieg norvég zeneköltő hatalmas művével, melyet világ szerte az előadást igénylő rendkívüli nehézségei miatt; vajmi ritkán adnak elő, s mondhatjuk, hogy ez az óriási mű az össz-hangfestéseiben, hatalmas crescendo és decrescendoiban, a lehelletig sima pianoiban, majd a halált leíró küzdelemben és a hegyek királyának minden zenei képzeletet felülmúló piccató és orpeggióban oly interpretációkra talált, a kikre büszkék lehetünk nem csak mi, hanem az egész ország, hogy egy ily magas szellemi és zenei nívoun álló zenekarunk van, a milyennel a legműveltebb külföld is ritkán rendelkezik.

Az előadott hatalmas mű minden részét a műértő közönség megismételte, sőt a „Hegyek királya” című rész 4—5 szöri ismétlése után sem szűnt meg az orkán szerű taps vihar.

A lelkeket minden ízében megrendítő mű után, egy kis tavaszi levegő áradt szét a színpadon. Gabányi

„Egy kis baleset” című dialógját adták elő Kodra Ilona k. a. és Prekup László ur.

A bájos kisasszony üde harmatot hozott a színpadra. A naiv szerelmes leány csevegése oly természet hű volt, hogy nem egy dilatanst, hanem egy művésznőt képzelünk magunk előtt. — Méltó társa volt Prekup László ur, kiknek összhangzó előadását szűnni nem akaró taps követte.

Nem pazaroljuk tovább a szót a bányatársulat zenekara által előadott darabokra, legyen elég a hálás közönség zajos elismerése azon művezetért, melyben minket részesíteni szívesek voltak, hanem áttérünk az est egyik piесе de resistentejára. Előttünk állott egy gladiátor . . . egy a bakfisch szabadságért összeesküvést tervező, de a mama, tata, tanti és bácsi rigolyáitól reszkető: aranyos baba, kit Fekete Margit k. a. személyesített annyi bájjal, annyi természetességgel, hogy valamennyien megesküdünk arra, hogy a bakfisch szabadságért küzdök zászlója alá felesküszünk; — különösen, — ha oly bájos vezérünk lesz. Véleményünkben osztozott a közönség is, ki hálás tapsokkal jutalmazta az aranyos baba előadását.

Az előadást Kracmayer ur Xylophon játéka rekesztette be, melyet a közönség szűnni nem akaró tapsa jutalmazott.

Áldoztunk Terspychorenak és hogy méltó volt ezen Istennőnek áldozni, tanuskodjék az alábbi névsor. Ott voltak:

Asszonyok: Bartalics Ferenczné, özv. Bakos Józsefné, Fekete Józsefné, Gáliné, Goldmann Henrichné (Csimpa), Grosz Hermanné, Grosz Istvánné, Grausam Károlyné, Grausam Ferenczné, Györke Péterné, Hackla Rezsóné, Joánovits Jánosné, Junger Simonné, Koffron Ignáczné, Kohn Mórné Puj, Kuriátko Rezsóné Piski, Kodra Gyuláné, Molnárné (Csimpa), Neurohr Mátyásné, Opráné, Ridvald Joachimné, Rotter Antalné, Szüszer Bernátné, Szüszer Mihályné, Tirjung Miklósné, Tomán Jánosné.

Leányok: Bartalics Terka, Berger Hermina, Fekete Margit, Grosz Margit, Györke Paulina, Joánovics Katieza, Junger Bianka, Kodra Iluska, Kodra Olgácska, Koffron Ida, Mendel Berta (Klopotiva), Molnar Ella, Opra Piroška, Opra Valéri, Ridvald Ágota, Rosehnál Anna, Rotter Mariska, Szüszer Giza, Szüszer Irma, Tirjung Róza, Grosz Margit.

K. Gyula.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Pártszervezkedés.** Hiteles forrásból értesültünk, hogy rövid időn belül még fog alakulni a Zsil völgyében is a 48-as és függetlenségi párt. Már a szervező férfiakat ismerjük is a körözött

mely magas sziklafalak közé szorítva fűlsiketítő zugással tör utat magának. Meglepve kérdem, hogy ugyan mi esoda kalandnak köszönheti az arcán látható karczolat és horzsolásokat és itt-ott megtépett ruháját? Elmesélte tehát okát rongyos állapotának. Távozásom után újra felkereste a csuszátót, hogy ott megint viz, nap és légfürdőt vegyen, estefelé pedig az időközben hazaérkezett erdőörrel egy mellékvölgybe a Gropa-saccába mentek, hol egy szép nagy szarvas tartózkodik. Napvilágnál oda menni, még csak hagyján, de vissza a sötét éjszakában a bokrok sűrűjében, kidőlt fákön és sziklaromokon keresztül, lámpás nélkül, bizony keserves volt az út, mit eléggé bizonyított a külseje is. De szerencsére nem volt liabaváló a fáradságuk, mert sikerült nekik a hatalmas erdőkirály közelébe lőtávolsághyra jutniok, ha izzadság, vér és rongyolt ruhába került is.

Együtt folytattuk ezután utunkat, először körülbelül 200 m. nyíre a Zsiecpaták felett, melynek partjai fűtlen járhatatlanok, mert néhol 100 m.-nél is magasabb sziklafalak közé van szorítva, azután meredeken le a partira, hol a patakban még egyszer megfürdöttünk és végre a kiszélesedő és sajnos de a mindegyre inkább kopár Zsiecylvölgyön át elértünk a Lónyay-telepre. Itt már várt reánk az ugynevezett „hánvágli” aztán gyorsan haladtunk vele lefelé, az erős esés miatt folyton fókézve, a lónyay- és petrillai gyarmatok mellett elhaladva és körülbelül 12 órára haza is érkeztünk.

Ha visszagondolok erre a már két ízben megtett kirándulásunkra, elmondhatom, hogy ily rövid idő alatt — gyorsan haladva 1 1/2, kényelmesen 2 nap alatt, — ennél szebb kirándulást nem igen lehetne megtenni.

Az új vezető Bocza, már azóta kétszer is betöl-

tötte új hivatását, első-alkalommal Pax boroszlói egyetemi tanár és két kísérőjét vezetve; másodszor Vályi László miniszteri titkárral Budapestről és egy helybeli hivatalnokkal és mindannyian. Különösen Pax egyetemi tanár, ki gyakori látogatásai következtében vidékünkét jól ismeri, megegyezően nyilatkoztak, hogy ez a legszebb havasi kiránduló helyünk.

(Vége.)

→*←

Téli délután.

— Rajz. —

Ah! . . . — Egy nagyot ásított Ferencz a kályhasarkokban. Pompás agarászó idő van! Igen, de egyébre semmire sem való a világon. Sűrűn szállingozó hópelyhek és olyan lágy talaj, a minőt csak teremthet az isten arra nézve, hogy a hópelyhek össze ne törjék magukat rajta. De ez az én Ferencz bátyám nem hóhely és így semmi szükségére sincs puha talajra, sőt agarászó kedve sincs s így akármint viszket a talpa szegény „Fecske agár”-nak, kénytelen tovább is ott nyújtózkodni a puha kereveten és csak álmaiban üldözni a nyulat. Lám a Fecske agár csak egy szegény kutya, mégis minő emberi gyarolással bir; folyton arról álmodozik, amit legjobban szeret a világon; az én Ferencz bátyám még is rossz néven veszi tőlem, hogy én is olykor . . . ah! de nem mondom meg-kiről. — Álmodozom . . . Na, ma meg éppen rossz kedve van, s legtöbbször haragos, s csak olykor tesz kivételt két lényért, akik legközelebb állnak a szívéhez; az egyik a „Fecske agár”, a másik az én szegény, árva fejem. Azt azonban meg kell vallanom

a Fecske felülmúlja minden igyekezetemet és sokkal magasabban áll bátyám kegyeiben mint én. Pompás állat is ő! Szép, hosszú nyaka és finom arisztokratikus orra van. Lábai karcsuk és gyorsabbak a szélnél. Ugy fogja el a nyulat, hogy keresztül ugrik rajta, szemközt fordul vele és csak azután csipi nyakon. Akár mennyi okom volna is irigykedni rá, nem tehetem, egész rokonszenvemet bírja, és így a legbensőbb barátságban élünk egymással.

Most is, anint elegáns fejecskejét és karcsu nyakát simogatom, olyan szeliden néz rám álmos, sárga szemével, hogy lehetetlen tovább bosszankodnom; és bármiként föltettem magamban, hogy ma délután össze-disputálok Ferencz bátyámmal, nem visz rá a lelkom. Pedig volna okom rá. Hát ki tette azt, hogy most itt kell nézmem a szálló hópelyheket és számíthatnom, vajjon hányat ásít Ferencz bátyám egész estig?! Pedig a helyett most ott sétálghatnék a hol a narancs virul, abban a pompás országban, a hol eltörölték a halálbüntetést! Milyen ország, istenem! Egész élrágadtatásba hoz. Csupa napsgár, virágillat, szerelem és béke!

Egészen hasonló volna a mennyországhoz, ha — nem volna benne annyi a zsebmetsző. Pedig oda kell mennem, bármiként haragszik is ezért Ferencz, nem maradhatok itt, nem, ebben a barbár országban, a hol az emberek nyakát, mint a kenderet tilolják.

Istenem! Vajjon miért is nem születtem én ügyvédnek, legalább nem esett volna meg rajtunk, annak idején az a szegény, hogy továbbra is érvényben hagyták a halálbüntetést.

Oh! . . . Ferencz bátyám ismét ásít. Milyen jó, hogy nem gondolkoztam hangosan. Ki nem állhatja, ha

ivból, előre is annyit jelezhetünk, hogy ezek oly személyek, kik úgy képzettségükkel, tapasztalataikkal mint tekintélyükkel személyi és vagyoni függetlenségükkel fogva hathatós befolyással és meggyőző erővel rendelkeznek arra, hogy eszméiknek és elveiknek megnyerjék a zsilvölgyi választó polgárokat.

Távirat.

Feladatott Budapesten 18-án 12 ó. 10 p.

Szergiusz nagyherceget Moszkvában, tegnap bombával megölték.

Az országgyűlést Madarász nyitotta meg: Mielőtt e székelt elfoglalnám, kinyilatkoztatom, hogy bármely tett, vagy szándék melyet házszabályaink ellen elkövettek, jogtalan és ezennel törvénytelennek nyilvánítom.

— **A katolikus kör estélye.** A folyó hó 19-én megtartandó kath. kör estélye iránt nagy az érdeklődés. Különösen nagy érdeklődés mutatkozik a program iránt, mely tendenciáinak fogva; méltó az érdeklődésre. Heine „Kevlári bucsuja”, melyet már közönségünk által szívesen tehetségeikről ismert két bájos kisasszony: Kodra Ilona és Kodra Olga fognak elő adni, Kodra Gyula ur érdekes felolvasása: „A börtön világából”, Budá Lajos ur művészi játéka. Kovács József ur monológja biztosítani fogja az est erkölcsi és magas szellemi nívó a unálló sikerét, melyre ez uton is felhívjuk az érdeklődő közönség figyelmét. **K.**

— **A zsilvölgyi m. kir. pénzügyőrség,** petrozsényben a Wagner szálloda nagytermében 1905. év február hó 25-én, este 8 órakor zártkörű táncszabálommal egybekötött jótékonycélu társas összejövetelt rendez, melynek tiszta jövedelme Petrozsény utcai világitásának kibővítésére(?) fog fordítani. Belépti-díj: személyenként 1 korona, családjegy 3 korona. Felülvezetések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. E jótékonycélu estélyre a rendező testület nevében ez uton is meghívja Gaáli Antal, elnök. Süttő Pál, pénztáros. Nagy József, ellenőr. Jó izletes ételek és italokról kedvezményes árakban gondoskodva lesz. A zenét Péter Károly petrozsényi zenekara szolgáltatja.

— **Jótékonycélu műkedvelői előadást** rendez e hó 26-án a petrozsényi iparos ifjuság a Wagner szálloda nagytermében, melynek tiszta jövedelme a petrozsényi református templomban felállítandó orgona javára fog fordítani. Kik tévedésből meghívót nem hápnának ez uton is meghívotnak.

olyan dolgokra avatkozom a mihez nem értek. Ferencz bátyám gyűlöl minden okoskodó asszonyt. Azt mondja: az asszonynak csak annyi esze legyen, hogy az eresz alá ne álljon, mikor csurog az eső. No, nekem van annyi, sőt titokban úgy érzem, hogy egy kissé több is. De ezt meg ne tudja Ferencz bátyám, mert halála gyötör minden kigondolható nemeivel a gazdasszonykodásnak. Minden ily fajta betegség ellen: ábrándozás, vitatkozás, gondolkodás, politika, legjobb orvoságnak tartja a gazdasszonykodást. Legalább engem azzal gyógyít. Feltette magában, hogy belőlem mintagazdasszonyt csinál, noha erre érzek legkevesebb hajlamot a világon. De én azt hiszem, csak azért idegenkedem úgy tőle, mert annyiszor és oly sok féle alakban hallom emlegetni. Olyan sokszor hallottam már, hogy milyen rossz gazdasszony vagyok, hogy végtére magam is kétségbe esem felette; valóban úgy érzem, minden hiába való, e téren soha sem válik belőlem semmi, le kell mondanom minden reményről.

Azzal az elhatározással ültem ide a pamlag sarkába, hogy majd beszédbe elegyedem Ferencz bátyámmal. Lehetetlen. Az első szó olyan dühbe hozta, hogy azóta a falnak fordult és rám sem tekint.

De hogy is ne, mikor e kérdéssel fordultam feléje: — Ferencz bátyám, álmolodnak-e az állatok, s ha igen, miről álmolodhatik most a Fecske-agár?

No hiszen, ha csak azt akartam, hogy valami ostobaságot mondjak, ezt ugyancsak elértem.

— Hát kérdezd meg tőle, te balek, te! — szölt indulatosan, és azóta nem beszélünk egymással.

Aludni akartam. Lehunytam a szememet. Azt hiszem, alunnám is, de a lelkem ilyenkor a legkorlátlanabbul uralkodik felettem. Forr, kering, úgy érzem, mintha a bensőmben egy egész mindenség volna, s egy pillanat alatt átélem az egész elmúlt életet. Visszaszálok abba a kedves kis szobába, abba a puha kis fészekbe,

— **Fölüljáró.** A petrozsényi-livazény-lupényi helyi érdekű vasút központi igazgatósága f. hó 18-án Budapesten rendkívüli közgyűlést tartott. A közgyűlés egyik tárgya, minket Petrozsényben lakókat is közelebbről érdekel, a mennyiben az egy beruházási kölcsön beszerzését megelőző, mely a petrozsény-lupényi vonalon eszközlendő építkezésekre lenne fordítandó; ez által nem csak a pénzforgalom emelkednék, hanem reményünk van, hogy a régóta hajtott fölüljáró is elkészül.

— **A tisztelt gazdaközönséghez!** Mint tudomásunkra jutott Mauthner Ödön cs. és kir. udvari nagygyökereskedése Budapesten arról értesíti a gazdaközönséget, hogy a lanyha irányzat következtében, a löheremagnak (stíriai löherének) f. é. január 1-én megjelent főárjegyzékében rovatolt árat hatályon kívül helyezte. Az árak jelenleg a következők: 4-számú prima primissima 95.— K. 4-a számú legelsőrendű 93.— korona, 4-b számú elsőrendű 92.— korona, 50 kilónként. Ezen három minőség tisztaság és csiraképesség tekintetében a létező legkitűnőbb. Általános ismeretes, hogy a Mauthner cég olasz, vagy amerikai löheremagnet nem forgalmaz és hogy az általa szállított löheremagnak arankamentességét a m. kir. vetőmagvizsgáló állomás hivatalos ölmzára igazolja. Ezen árleszállítás nagy elismerést kelt a gazdaközönség körében, mert újból bebizonyult, hogy Mauthner a gazdak érdekeit szem előtt tartja.

— **Holdfogyatkozás.** Vasárnap, f. hó 19-én részleges holdfogyatkozás lesz, mely Európában, Ázsiában és Afrikában lesz látható. Mig a ritka természeti látvány Kelet-Ázsiában csak a kora reggeli órákban áll be, nálunk 6 óra 59 perczkor este lesz látható. A hold az nap teljes nagyságában 5 óra 19 perczkor tűnik fel, és 1 óra 40 perczkel később beáll a holdfogyatkozás 8 óra 5 perczkor a hold átmérőjének négy tizede lesz elsötétítve; innen kezdve a holdfogyatkozás ismét csökken és 9 óra 12 perczkor a hold ismét teljes nagyságában fog világítani. A részletes holdfogyatkozás a csillagászoknak csak igen kevés megfigyelésre nyújt alkalmat, sem a holdnak az árnyékba való jutását, sem árnyékból való kiszabadulását nem lehet élesen megfigyelni, mivel a földnek mély árnyéka egy lassan eltűnődedő fél árnyéktól van körülvéve, úgy, hogy a világból a sötétbe való folytonos átmenet miatt az árnyék tulajdonképeni hatásait nem lehet figyelemmel kísérni. Érdekes, hogy Kinában már Krisztus születése előtt 2000 évvel csillagászokat szerződtettek, a kiknek kötelessége az volt, hogy a nap és hold fogyatkozásokat idejében tudassák a néppel. Kinában tudniillik abban a véleményben voltak, hogy olyan alkalmakkor a csillagzatra szabaduló sárkányokat, melyek a nap vagy

melyben úgy éltem, mint egy kis madár, oly gondtalanul, oly vidáman. Igen, visszaemlékezem még rá, mikor még csak akkor kis baba voltam, hogy elfértem az asztalok alatt, a mikor még mindent úgy ettem meg, hogy az orromnak is adtam belőle. Tudom, hogy milyen ruhában voltam azon a karácsony estén, mikor szent borzalommal vártam a Jézuskát, és olyanféle fogalmam volt róla, mint a mumusról.

Emlékszem a nagy karácsonyfára, a sok égő kis viaszgyertyára, melyektől majd halálra ijedtem s a karácsonyfa közelébe csak nagy rábeszéléssel és erőhatással vihettem. Oh, e pillanatok hatása még most is él a lelkemben és sajátságos, olykor éppen azt abenyomást teszik, a mit akkor. Azután egy más időszakra vissz képeletem. A legboldogabba, egy szép napfényes időszakra, a minő csak lehet egy ifjú szív legbájosabb ki-keletje. Oh te virággal, ábránddal, szerelemmel teljes tavasz! Mikor még végtelennek hisztek az életet, s ha a jelen nem is elégít ki, mindig azt hisszük, még rá érünk boldogok lenni.

Mikor még nem töprengünk semmi felett; szeretünk mindenkit, mert a jót a rossztól csak akkor tudjuk megkülönböztetni, ha már csalódtunk. Hányszor dobtuk el az igazgyöngyöt a hamisért! De már késő töprengni s legfeljebb csak azt a hatást teszi rá, mintha a levegő igen nehéz lenne, s megfojtana valami. Ez az érzés, a mely úgy nehezedik a szívre, mint a lidércnyomást, a melyre felnyitjuk szemünket, szívünkhez kapunk és így kiáltunk fel: Nem, teljes lehetetlen alunni.

A „Fecske” még mindig az ölemben nyugtatja a fejét. Ferencz bátyám a kályha sarokban szundikál; és kint szállnak a hópelyhek, lassan elborítják a háztetőket, a fák ágait, gyöngyöden reásimulnak a földre és beborítják az egész világot, mint egy szép, fehér szemfedő.

Hajnalka.

hold széleit kiharapdálják, a népség nagy lármájával elkergeti és így a nagy szerencsétlenségtől megszabadítják az országot.

— **Farkasok.** Az idei rendkívüli tél dacára elmaradt a lapok háborzongató leírása, a farkasok garázdalkodásáról, mely tudósításokban hajmeresztően volt leírva, hogy hol itt hol ott faltak fel a farkasok egy-egy drostostót annyira, hogy csak a csizmájuk szárában levő testrészüik maradt meg, holott tudvalevő dolog, hogy a drostos tótok többnyire bocskorban járnak. De ma egy esti lapban nagy örömmel láttam, hogy a farkasok mégsem szorultak le a szereplés teréről és egy kissé késve ugyan, de megjelentek a nyilvánosság előtt. Az esti lap körülbelül így írja le a nagy tél első farkaskalandját:

A petrozsényi hegyekben ballagott egy Buza Dán nevű ember, aki azonban sem drostos, sem tót nem volt és így nem sejtette, hogy neki még farkasokkal gyülik meg a baja. Pedig bizony ugyancsak meg gyült, mert a következő pillanatban két farkas ugrott ki a bozót-ból és kifejezetten sértő szándékkal a szegény ember felé tartott.

Önök belátják, hogy ez fölötté kényes helyzet volt és hogy ily esetekben kissé bajos a helyes tenni valót eltalálni. Buza Dán tehát ordítani kezdett, a minek azonban mindössze az lett az eredménye, hogy a farkasok is ordítani kezdtek. Buza Dán végig járta Boczanál az elemi iskolát és az olvasó könyvek minden meséjét átolvasta. Hirtelen lefeküdt hát a hóba és mozdulatlanul megmerevedett. De aztán észbe jutott, hogy ez az eljárás az olvasó könyv szerint csak a medvékre vonatkozik, ellenben a farkasokkal szemben egészen más teendő ajánlatosak.

A farkasok természetesen a töprengés ideje alatt diszkrétül félre vonultak és u. n. várakozó álláspontra helyezkedtek. Buza Dán pedig elkezdett énekelni. A két farkas felült egyfa tövébe és látható élvezettel hallgatta az éneket, sőt egy havasi dalat meg is újrátartak.

De Buza Dán éppen napon rosszul volt diszponálva és remélten vette észre, hogy nem bírja tovább hanggel és okvetlenül bele sül az énekébe. Már pedig semmi esetre sem akarta magát hallgatósága előtt egy esetleges kudarcnak kitenni, azért tehát elővette furulyáját és kitaróan furulyázott. Azonban a furulya sehogys sem tetszett a farkasoknak, hallanak ők napról napra ennél különbeket és türelmetlenkedni kezdtek.

Ekkor a szerencsétlen ember erős dákoramon érzelmek dacára is a végső eszközökhöz folyamodott s észbe jutván a megváltozott politikai helyzet, a Kosuth nótát kezdte énekelni. Csakhogy a farkasok szemmel átható gunnyal így szóltak:

— Kenn dösz! és most már egyenesen reá rohantak.

Eppen a leváságosabb pillanatban jutott észbe Buza Dánnak ez a latin közmondás, hogy: „Mit Wölfe-musman heulen”. Ő is meg fogadta a jó tanácsot, négykézlábra ereszkedett és szörnyű üvöltéssel rávetette magát az egyik farkasra, miközben fenyegetően csattogtatta a fogait.

Az egyik farkas csakhamar halálosan összemarva fetrengett a hóban, a másik pedig segítségért kiáltozva elmenekült és mikor végre biztonságban érezte magát, lihegve mondta:

— Valóban, az élet nagyon nehéz!

... Így ért véget az idei első farkaskaland és a ki nem hiszi el az kérje számon a Budapesttől.

— **A táncz alkonya.** Az ürdög sem tánczol már, így sohajtanak New-Yorkban a ladik, miközben a báltermek bársony kőrszékein ülnek, nézik az ásitózo fiatal embereket és árulják a petrezselymet. Tényleg New-Yorkban teljesen kiment a divatból a táncz. Az a fiatal ember, a ki még tánczol, körülrajongott kedvence minden társaságnak s szívével zudulnak lakására az estélyekre való meghívók. Ilyen azonban csak kevés van legnagyobb rész irizók a bálteremtől és semmi áron nem venne frakkot magára. Még megtörténik, hogy New-Yorkból is kiszorítják a frakkot, mint Texasban. Ott annyira megvetik a frakkot, hogy például a texasi szenátor azért nem megy a Fehér Házból tartott ebédekre, mert akkor ezt az ünnepélyes ruhadarabot kellene felhuznia. A frakk azért is alkalmatlan ott mert nem takarja eléggé: a revolvert, meg az oldalzebben hordott whyskys palaczkot.

— **Jó tanács.** Egy szorgalmas újságolvasó megfigyelte, hogy az országos meteorologiai intézetnek és a Meteor időjósai többnyire ellenkezők. Így a folyó hétre is az egyik esőt, a másik hideget jelez. Bármelyik következzék is be: megbűlősenk vagyunk kitéve s ilyenkor használjuk a Réthi-féle Pemete-fű-Czukorkát, mely csak akkor valódi, ha minden dobozon a készítő: Réthi Béla gyógyszerész neve rajta van.

CSARNOK.

Az utolsó mammut.

A szt.-pétervári akadémia most tette közzé az utolsó mammut halotti jelentését. Annak a mammutnak, amely egynehány tizezer év előtt baleset következtében hirtelen elhunyt és szerencsés véletlen folytán 1900. évi nyarán, jégbe hűtve Szibéria legtávolabbi északkeleti sarkán megtalálódott, teljesen épen, csak éppen a szusz hiányán halott.

1900. nyarán bejárta a lapokat a hír, hogy az északi jéges tengerbe folyó Kalya völgyének glecserei közt egy teljesen ép mammutra bukkantak. Mintha üvegkoporsóban nyugodott volna, csak hogy tömör üveg: jégközött. Fönn egy kissé sárgás, agyagos volt a jég, a között turkált valami bennlakó.

A mint a felső réteget lehántotta, alatta mind tisztább lett a jég, mind kevesebb buborék volt benne, végül egy gyönyörű, nagy, egész körbe átkunyorodó agyár látszott a jég alatt. Ez kellett a lammuknak. Tovább vajt, kiszedte a száz kilogrammos agyart és ezzel a mammutfejt is egy darabon felszínre került. Ez alatt már hirtelen a dolognak és tudtul adták Szt.-Pétervárt is. A mammutfejnek azon a részén, amely szabadon volt és az ormányán, amelyet az őskori állat az életől való búcsúzásakor legelőbbre tolt, a szibériai vadállatok lakmározta, de a test többi része érintetlen maradt csodálatos jégkoporsójában.

A szt.-pétervári akadémia expedíciót küldött ki, hogy a nagyszerű állatot lehetővé hozza. Ez nem volt kis feladat. Kétezer kilométernyire a vasutól, glecserek között, hosszabb munkára egész északsarki telep kellett berendezni. Dr. Herz Otto, a zoológiai múzeum konzervátora, volt a vezér és vele öt kísérő képezték az expedíciót. 1901. októberében értek oda, minusz tizenkét fok hidegben, a mely hova-tovább mind északsarkibb klíma lett. Annymira, hogy a szabadban már nem is dolgozhattak.

Dr. Herz ekkor arra határozta magát, hogy a mammut fölött egy egész sátrat épít. És így szinte kiolvasztotta a jégből az állatot. Darabonként kiszedte, rőktön kivitték a fagyra, szalmába, fába csavarták, ló és marhabőrbe varrták, hogy aztán szánkával — rensszaryas fogattal —, jova szállítsák. Egy esztendőbe tellett, míg az egész szállítmány Szt.-Pétervárra jutott.

A tudományos munka persze csak itt kezdődött. Az óriási állatot szőröstől-bőröstől helyre állították s most ott díszlik a csoda, a szt.-pétervári muzeumban. Ő maga külön és mellette a csontváza. Az egyik fogát — az agyart — megvették a lammuktól, a másik hiányzik, azt ő kegyelme valahogy még földi életében elvesztette és — modern divat szerint, szegény — most ő is műfogát kapott. Rövid test aránytalanul nagy, teste hosszának harmadára nyúló fej, apró fülek és négy körmos talpa — az elefántnak öt van, — egészen körbe, visszafelé kunkorodó agyara, erősen csapott hátulja; ezek az alakbeli különöségei. A fejéről hosszú szőr lóg alá, testén gyapjas, barna sűrű szőrzet, jó zsíros, néhol három centiméter vastag bőr; látszik, hogy az északi hideg ellen jól volt véterve.

Hogy ez a jeles őskori óriás egy pusztá véletlenségnek köszönheti mai túlélési létét, bőrének, csontjának egy pár tizezer év múlva újra való megjelenését, azt csaknem biztosan meg lehet állapítani. Napsugaras, olvadó nyáron olyan helyt korzózott ő kegyelme gyanutlanul, a hol a víz egész üreget mosott a talpa alatt s csak egy vékony jégkéreg maradt, — mely beszakadt óriási súlya alatt. Még pedig jó magasról, mert citekintve attól, hogy egy pár bordája betört, nyilvánvalóan látszik, hogy az állat belső elvörös következtében szenderült át a jövő világba. Tüdej, hasürege tele volt most is jól konzervált aludt vérrel. Hanem azért szárnyú erőlködéseket művelhetett, hogy kiszabaduljon. De olyan szerencsétlenül esett, hogy hátulso lábai a hasa alá kerültek s úgy oda szorult, hogy nem is bírta többé kihúzni. Csak ormányával vergődhetett kinjában és első lábával iparkodott valahogyan kapaszkodni. Uglátszik, esteiben magával rántott mindenféle törmelék s ezek temették őt agyon. Azután glecsér viz folyt rá, örök fagy következett, a legtisztább, legtükeletesebb pompes fűrés. A halál nagyon gyorsan bekövetkezhetett. Nemcsak gyomrában maradt meg emésztetlenül utolsó ebéde hanem még fogai között is ott volt az utolsó harapás fű. Füvek, a minők ma csak a Himalaya 5000 méteres magaslatán és a legészakibb rónákon nőnek.

Ez is és némely más adatok megerősítik, hogy a

mammut füvő volt s nem falevelekből, galyak végeiből táplálkozó, mint az előtt hitték. Az elefánt agyart az erdő sűrűjében használja, galyat, fát, utat törni. A mammut a rónaságokon élt, agyart nem használta, nem kopattatta és felkunkorodott, körbe elgömbült.

A szt.-pétervári jelentés kiterjeszkedett arra is, hogy nem látszik alaposnak az a feltevés, hogy a mammutot a klíma változás ölte volna ki a világból. Mert teljesen alkalmas test volt az övé arra, hogy zordon klímát elviselje, vastag szőr, vastag 2—3 centiméteres bőr, 20—30 centiméteres hájrét.

Valószínűbb, hogy csak az ember pusztította ki azt a különben sem szaporá állatot. A mammut volt a legkedveltebb vadász-zsákmány. Egész törzsek napokig lakmározhattak egyetlen állaton. Szőrét, bőrét, csontjait, csontvelejét felhasználhatták. Mammutra indulni, ez lehetett az őseimbek leghőbb vágya. Hogy minő lakmározásokat csaptak, annak őskori maradványaira nem egy helyt bukkantak. Mennyire nagy dolog volt rájuk nézve a mammut-vadászat zsákmánya, azt még őskori egyszerű karcolataikon, képen is ábrázolták. Az ember pusztította ki a mammutot s szorította olyan vidékekre, hol aztán már csak az utolsók pusztulhattak el.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós.

Kiadótulajdonos: Figuli Antal.

Eladó ház és háztelek.

Lupény községben a Főuton, az állomással szemben, egy szilárd anyagból épült ház, jelenleg korecsma üzlet, és ugyanott egy építési telek, szabad kézből kedvező feltételek mellett eladó.

Bővebbet:

Marek Mór-nál
Petrozsény.

ELADÓ.

Petrozsényben a „Malea“-utcában egy több szobából, konyha, kamra, kert és melléképületekből álló lakás örök áron eladó.

Értekezhetni lehet:

Üzv. Horváth Jánosnéval,
Petrillán.

A Malea-utca és Mátyás-utca sarkában levő

üzlethelyiség,

több lakószoba, konyha, kamra és két pincze azonnal kiadó.

Értekezhetni a tulajdonossal:

Bocsáth Mihály,
körjegyző
Livazény.

Alapított 1864-ben.

Alapított 1864-ben.

Évenként gyártunk cs. és kir. szabadalmazott

biztonsági átfedőcserepeinkből 50 milliót.

Egyedüli legrégibb, legnagyobb és legjobb telep e szakmában

Ausztria-Magyarországon a

BOHN-féle Téglagyár
LUGOSON.

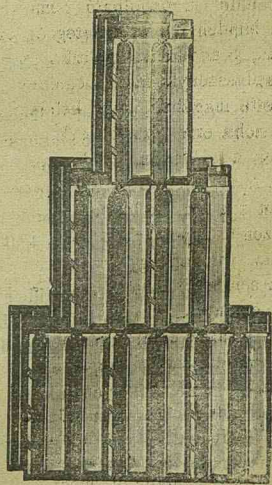
Gyárak Magyarország több városában.

Gyártmányok:

BOHN-féle szabadalmazott
biztonsági átfedőcserepek 272.
szám. Legolcsóbb, legjobb
és legszebb tetőcserep, leg-
hizelgőbb referenciák, Üveg-
táblák, gerinccserepek stb.

Tessék ajánlatot kérni.

Bohn M. és Társai
Lugos.

272. szám.